

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งในการศึกษาเรื่องสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร และการบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary Study) จากประชากรทั้งหมด 80 ตัวอย่าง โดยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 80 ชุด เก็บกลับคืน ครบถ้วน 80 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายแยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ คือ

ตอนที่ 1.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร

ตอนที่ 1.2 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร

ตอนที่ 1.3 ความคิดเห็นความพึงพอใจด้านการบริหารกลุ่มและประโยชน์ที่ได้รับ

ตอนที่ 1.4 สภาพปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร

2. ข้อมูลจากแบบสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ คือ สภาพทั่วไปของกลุ่ม

การดำเนินงานกลุ่ม ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม ข้อดีข้อด้อยของกลุ่ม (ปัจจัยภายในกลุ่ม) ข้อเสนอแนะ ทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม โดยการจำแนกข้อมูลตามกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ดังนี้

ตอนที่ 2.1 กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งสูง

ตอนที่ 2.2 กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งช้าง

ตอนที่ 2.3 กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่บ้านวังผา

ตอนที่ 2.4 กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งผึ้ง

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร

การศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด พื้นที่ถือครองทั้งหมด มีตำแหน่งใน

ชุมชน แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร รายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย การได้รับการฝึกอบรม การเลี้ยงไก่ไข่ ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ หนี้สินทั้งหมด และแหล่งเงินทุนที่ใช้ ในการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่

N = 80

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ (ราย)
1 เพศ	ชาย	45	56.2
	หญิง	35	43.8
2 อายุ(ปี)	ไม่เกิน 40	11	13.7
	41 – 50	42	52.6
	เกินกว่า 50	27	33.7
ค่าต่ำสุด = 20 , ค่าสูงสุด = 63 , ค่าเฉลี่ย = 48.33 , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.01			
3 ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	55	68.7
	มัธยมศึกษา	23	28.7
	ปริญญาตรี	2	2.6
4 จำนวนสมาชิกในครอบครัวรวม (คน)	จำนวน 1 – 2 คน	24	30.0
	จำนวน 3 – 4 คน	35	43.7
	จำนวน 5 คนขึ้นไป	21	26.3
ค่าต่ำสุด = 1 , ค่าสูงสุด = 8 , ค่าเฉลี่ย = 3.67 , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.57			
5 จำนวนพื้นที่ทำกิน (ไร่)	ไม่เกิน 3	52	65.0
	4 – 6	21	26.5
	มากกว่า 6	7	8.7
ค่าต่ำสุด = 1 , ค่าสูงสุด = 30 , ค่าเฉลี่ย = 4.35 , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.18			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
6 การครอบครองที่เลี้ยงไก่ไข่		
พื้นที่เช่า	0	0.0
พื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง	80	100.0
7 การถือครองที่เลี้ยงไก่ไข่		
นส.3	21	26.3
โฉนด	19	23.7
สปก.	3	3.7
ไม่มีเอกสารสิทธิ	37	46.3
8 ตำแหน่งในชุมชน		
คณะกรรมการหมู่บ้าน	27	33.7
กรรมการกลุ่มออมทรัพย์	3	3.7
สมาชิก อบต.	1	1.3
กรรมการกลุ่มอาชีพ	24	30.0
ไม่มีตำแหน่ง	25	31.3

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นลักษณะพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ดังนี้

เพศ เกษตรกรร้อยละ 56.2 เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 43.8 เป็นเพศหญิง

อายุ เกษตรกรร้อยละ 52.6 มีอายุ 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 33.7 มีอายุเกินกว่า 50 ปี ที่เหลือร้อยละ 13.7 มีอายุไม่เกิน 40 ปี โดยเกษตรกรมีอายุดำสุด 20 ปี สูงสุด 63 ปี อายุเฉลี่ย 48.33 ปี

ระดับการศึกษา เกษตรกรร้อยละ 68.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 28.7 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่เหลือร้อยละ 2.6 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

จำนวนสมาชิกในครอบครัว เกษตรกรร้อยละ 43.7 มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 3-4 คน รองลงมาร้อยละ 30.0 มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 1-2 คน ที่เหลือร้อยละ 26.3 มีสมาชิกในครอบครัว 5 คนขึ้นไป โดยมีสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 1 คน สูงสุด 8 คน และเฉลี่ย 3.67 คน

จำนวนพื้นที่ทำกิน เกษตรกรร้อยละ 65.0 มีจำนวนพื้นที่ทำกินไม่เกิน 3 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 26.3 มีจำนวนพื้นที่ทำกิน 4-6 ไร่ ที่เหลือร้อยละ 8.7 มีจำนวนพื้นที่ทำกินมากกว่า 6 ไร่ โดยจำนวนพื้นที่ทำกินต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 30 ไร่ และเฉลี่ย 4.35 ไร่

การครอบครองที่เลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 ใช้พื้นที่ทำกินของตนเองเป็นที่เลี้ยงไก่ไข่ โดยไม่มีการเช่าพื้นที่ในการเลี้ยง

การถือครองที่เลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 46.3 ไม่มีเอกสารสิทธิในการถือครองที่ดินที่เหลือมีเอกสารสิทธิในการถือครองที่ดินเป็นเอกสาร นส.3 คิดเป็นร้อยละ 26.3 รองลงมาไม่มีเอกสารสิทธิในการถือครองที่ดินเป็นโฉนด คิดเป็นร้อยละ 23.75 และมีเอกสารสิทธิในการถือครองที่ดินเป็นเอกสารสปก. คิดเป็นร้อยละ 3.7 ตามลำดับ

ตำแหน่งในชุมชน เกษตรกรร้อยละ 33.7 เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 30.0 เป็นกรรมการกลุ่มอาชีพ ที่เหลือร้อยละ 3.7, 1.3 และร้อยละ 31.3 เป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ เป็นสมาชิก อบต. และไม่มีตำแหน่งใดๆ ในชุมชน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร

แหล่ง ข่าวสาร	การรับรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย		
โทรทัศน์	12 (15.0)	2 (2.5)	38 (47.5)	28 (35.0)	0 (0.0)	2.98	0.99	ปานกลาง
วิทยุ	1 (1.2)	11 (13.8)	0 (0.0)	29 (36.2)	39 (48.8)	1.83	1.06	น้อย
หอกระจายข่าว	14 (17.5)	0 (0.0)	15 (18.7)	28 (35.0)	23 (28.8)	2.43	1.38	น้อย
หนังสือพิมพ์	1 (1.2)	2 (2.5)	23 (28.8)	53 (66.3)	1 (1.2)	2.36	0.62	น้อย
สิ่งพิมพ์อื่นๆ	0 (0.0)	1 (1.2)	13 (16.2)	26 (32.6)	40 (50.0)	1.69	0.79	น้อยที่สุด
อินเตอร์เน็ต	1 (1.2)	2 (2.5)	0 (0.0)	11 (13.8)	66 (82.5)	1.26	0.71	น้อยที่สุด
จนท.ปศุสัตว์	1 (1.2)	36 (45.0)	29 (36.2)	14 (17.6)	0 (0.0)	3.37	0.77	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แหล่งข่าวสาร	การรับรู้ (จำนวน/ร้อยละ)							ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
เพื่อนบ้าน	0 (0.0)	14 (17.5)	15 (18.7)	39 (48.8)	12 (15.0)	2.39	0.95	น้อย
ผู้นำท้องถิ่น	13 (16.2)	2 (2.5)	14 (17.5)	39 (48.8)	12 (15.0)	2.56	1.26	น้อย
พ่อค้าท้องถิ่น	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (1.2)	79 (98.8)	1.01	0.11	น้อยที่สุด
จนท.บ.เอกชน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	14 (17.5)	66 (82.5)	1.18	0.38	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม						2.09	0.82	น้อย

จากตารางที่ 4.2 พบว่าระดับการรับรู้แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีดังนี้

เกษตรกรมีระดับการรับรู้ในแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่ได้รับจากสื่อต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย=2.09) เมื่อพิจารณาแหล่งข่าวแต่ละแหล่งข่าวสารพบว่า เกษตรกรมีระดับการรับรู้แหล่งข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 แหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ แหล่งข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ (ค่าเฉลี่ย=3.37) รองลงมาคือจากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย=2.98) เกษตรกรมีระดับการรับรู้แหล่งข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับน้อย จำนวน 5 แหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ จากผู้นำท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย=2.56) จากหอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย=2.43) จากเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย=2.39) จากหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย=2.36) และจากวิทยุ (ค่าเฉลี่ย=1.83) ตามลำดับ เกษตรกรมีระดับการรับรู้แหล่งข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 4 แหล่งข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ จากสิ่งพิมพ์อื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 1.69) จากอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย=1.26) จากเจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน (ค่าเฉลี่ย=1.18) และจากพ่อค้าท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย=1.01) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่

N = 80

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)		
น้อยกว่า 2,001	49	61.2
2,001 - 2,500	13	16.2
2,501 - 3,000	11	13.8
3,001 - 3,500	2	2.5
3,501 - 4,000	3	3.8
มากกว่า 4,000	2	2.5
ค่าเฉลี่ย = 1,667 , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.47		
การได้รับการฝึกอบรมการเลี้ยงไก่ไข่ ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา		
ไม่เคยฝึกอบรม	26	32.5
เคยฝึกอบรม	54	67.5
จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่ (คน)		
แรงงานในครัวเรือน	43	53.8
แรงงานจ้าง	37	46.2
หนี้สิน		
มีหนี้สิน	59	73.8
ไม่มีหนี้สิน	21	26.2
จำนวนหนี้สิน		
มีหนี้สินแต่ไม่ระบุ	14	23.8
10,000 – 15,000	5	8.4
15,001 – 20,000	26	44.0
มากกว่า 20,001	14	23.8

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เงินทุน		
ทุนของตนเอง	13	16.2
กู้ยืมต่างๆ	59	73.8
รัฐให้การสนับสนุน	8	10.0
แหล่งกู้ยืม		
ธกส.	16	27.1
สหกรณ์การเกษตร	12	20.3
กองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์	19	32.3
ไม่ระบุแหล่งเงินกู้ยืม	12	20.3

จากตารางที่ 4.3 พบว่าลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีลักษณะดังนี้

รายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ต่อเดือน เกษตรกรร้อยละ 61.2 มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่น้อยกว่า 2,000 บาทต่อเดือน รองลงมา ร้อยละ 16.2 มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ระหว่าง 2,001-2,500 บาทต่อเดือน ที่เหลือร้อยละ 13.8 มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ระหว่าง 2,501 - 3,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 2.5 มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ระหว่าง 3,001 - 3,500 บาทต่อเดือน ร้อยละ 3.88 มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ระหว่าง 3,501 - 4,000 บาท และ ร้อยละ 2.5 มีรายได้มากกว่า 4,000 บาท ต่อเดือนตามลำดับ

การฝึกอบรม เกษตรกรร้อยละ 67.5 ได้รับการฝึกอบรมการเลี้ยงไก่ไข่ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา โดยร้อยละ 75.9 ได้รับการฝึกอบรม 2 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 20.3 ได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้ง และร้อยละ 3.7 ได้รับการฝึกอบรม 3 ครั้ง ที่เหลือร้อยละ 32.5 ไม่เคยฝึกอบรม

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 53.8 จะใช้แรงงานจากสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 46.2 ใช้แรงงานจากภายนอกครัวเรือนโดยการจ้างคนงานมาช่วยในการเลี้ยงไก่ไข่

หนี้สิน เกษตรกรร้อยละ 73.8 มีหนี้สิน ส่วนที่เหลือร้อยละ 26.2 ไม่มีหนี้สิน

จำนวนหนี้สิน เกษตรกรร้อยละ 44.0 มีจำนวนหนี้สิน 15,001-20,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 23.8 มีจำนวนหนี้สินมากกว่า 20,000 บาท และร้อยละ 8.4 มีจำนวนหนี้สิน 10,000-15,000 บาท ที่เหลือร้อยละ 23.8 มีหนี้สินแต่ไม่ระบุจำนวน

เงินทุน เกษตรกรร้อยละ 73.8 ใช้เงินทุนโดยกู้ยืมจากแหล่งต่างๆ รองลงมาร้อยละ 16.2 ใช้ทุนของตนเอง ที่เหลือร้อยละ 10.0 รัฐให้การสนับสนุน

แหล่งกู้ยืม เกษตรกรร้อยละ 32.3 กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์ รองลงมา ร้อยละ 27.1 กู้ยืมจาก ธกส. ที่เหลือร้อยละ 20.3 กู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตร และไม่ระบุแหล่งกู้ยืม

ตอนที่ 1.2 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร

ตารางที่ 4.4 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่

N = 80		
ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยง (ตัว)		
น้อยกว่า 201	31	38.8
201 - 300	23	28.8
301 - 400	13	16.2
มากกว่า 400	13	16.2
ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่ไข่		
1 ปี	1	1.2
2 ปี	14	17.6
3 ปี	65	81.2
เหตุผลในการเลี้ยงไก่ไข่		
คาดว่ามีรายได้ดี	80	100
เห็นว่าเป็นอาชีพอิสระ	29	36.2
ได้รับการส่งเสริมจากทาง		
ราชการ	55	68.7
สืบทอดจากบรรพบุรุษ	10	12.5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
พันธุ์ไก่ไข่	พันธุ์โรดไอแลนด์แดง	80	100
วิธีการเลี้ยงไก่ไข่			
	เลี้ยงปล่อยรวมกันในโรงเรือน	13	16.2
	แยกขังในกรงคับ	67	83.8
ลักษณะโรงเรือนไก่ไข่			
	สร้างโรงเรือนไก่ไข่ห่างจากบ้าน	79	98.8
	สร้างโรงเรือนไก่ไข่บนบ่อปลา	1	1.2
การให้อาหารไก่ไข่			
	ซื้ออาหารสำเร็จรูป	67	83.8
	ผสมอาหารใช้เอง	13	16.2
แร่ธาตุเสริม			
	ให้เป็นบางครั้ง	41	51.2
	ให้สม่ำเสมอตลอดปี	39	48.8
มูลไก่ไข่			
	ล้างลงบ่อปลา	1	1.2
	เก็บไว้ทำปุ๋ย	41	51.2
	เก็บไว้จำหน่าย	38	47.6
โรคระบาด			
	ไม่เคยเกิดโรคระบาด	15	18.8
	โรคนิวคาสเซิล	65	81.2
ไก่ไข่ป่วยตาย			
	นำซากไก่ไปฝังหรือเผา	27	33.8
	แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์นำซากไก่ส่ง		
ตรวจ		53	66.2
	นำซากไก่ไปฝังหรือเผา		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
การแจ้งไข้หวัด			
	แจ้งประธานกลุ่ม	27	33.8
	แจ้งผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	12	15
การถ่ายพยาธิไก่ไข่			
	ถ่ายเป็นบางครั้ง	79	98.8
	ถ่ายเป็นประจำทุกตัว	1	1.2
การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในไก่ไข่			
	ฉีดวัคซีนเป็นบางครั้ง	52	65.0
	ฉีดวัคซีนตามโปรแกรมที่กำหนด	28	35.0
การจัดทำประวัติไก่ไข่			
	ไม่เคยมีการบันทึกประวัติ	12	15.0
	มีการบันทึกประวัติบางครั้งบางโอกาส	38	47.5
	มีการบันทึกประวัติอย่างสม่ำเสมอ	30	37.5

จากตารางที่ 4.4 พบว่าสภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีลักษณะ ดังนี้

จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยง เกษตรกรร้อยละ 38.8 เลี้ยงไก่น้อยกว่า 201 ตัว รองลงมาร้อยละ 28.8 เลี้ยงไก่จำนวน 201-300 ตัว ที่เหลือร้อยละ 16.2 เลี้ยงไก่จำนวน 301-400 ตัว และเลี้ยงไก่ไข่มากกว่า 400 ตัว ตามลำดับ

ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 81.2 เลี้ยงไก่มาแล้ว 3 ปี รองลงมาร้อยละ 17.6 เลี้ยงไก่มาแล้ว 2 ปี ที่เหลือร้อยละ 1.2 เลี้ยงไก่ 1 ปี

เหตุผลในการเลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 คาดว่าการเลี้ยงไก่ไข่มีรายได้ดี รองลงมาร้อยละ 68.7 ได้รับการส่งเสริมจากทางราชการ ที่เหลือร้อยละ 36.2 และร้อยละ 12.5 โดยเห็นว่าเป็นอาชีพอิสระ และ ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษตามลำดับ

พันธุ์ไก่ไข่ เกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 เลี้ยงไก่พันธุ์โรดไอแลนด์แดง

วิธีการเลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 83.8 เลี้ยงไก่ไข่โดยแยกขังในกรงคับ รองลงมาร้อยละ 16.2 เป็นการเลี้ยงปล่อยรวมกันในโรงเรือน

ลักษณะโรงเรือนไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 98.8 สร้างโรงเรือนไก่ไข่ห่างจากบ้าน รองลงมาร้อยละ 1.2 สร้างโรงเรือนไก่ไข่บนบ่อปลา

การให้อาหารไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 83.8 ใช้อาหารสำเร็จรูป รองลงมาร้อยละ 16.2 ผสมอาหารไก่ไข่ใช้เอง

การให้แร่ธาตุเสริมไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 51.2 ให้แร่ธาตุเสริมแก่ไก่ไข่เป็นบางครั้ง รองลงมาร้อยละ 48.8 ให้แร่ธาตุเสริมอย่างสม่ำเสมอตลอดปี

การใช้ประโยชน์มูลไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 51.2 เก็บมูลไก่ไข่ไว้ทำปุ๋ย รองลงมาร้อยละ 47.6 เก็บมูลไก่ไข่ไว้จำหน่าย ที่เหลือร้อยละ 1.2 ล้างมูลไก่ไข่ลงบ่อปลา

การเกิดโรคระบาดไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 81.2 เคยพบการระบาดของโรคในไก่ไข่ คือ โรคนิวคาสเซิล ที่เหลือร้อยละ 18.8 ยังไม่เคยเกิดโรคระบาดในฟาร์ม

การปฏิบัติไก่ไข่ป่วยตาย เกษตรกรร้อยละ 66.2 เมื่อมีไก่ไข่ป่วยตายในฟาร์มจะแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เพื่อนำซากไก่ไข่ไปส่งตรวจ รองลงมาร้อยละ 33.8 จะนำซากไก่ไข่ไปฝังหรือเผา

การแจ้งไก่ไข่ป่วย เกษตรกรร้อยละ 51.2 จะแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทราบก่อน รองลงมาร้อยละ 33.8 แจ้งประธานกลุ่ม ที่เหลือร้อยละ 15.0 จะแจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน

การถ่ายพยาธิไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 98.8 ถ่ายพยาธิไก่ไข่เป็นบางครั้ง ที่เหลือร้อยละ 1.2 มีการถ่ายพยาธิไก่ไข่เป็นประจำทุกตัว

การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 65.0 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคในไก่ไข่เป็นบางครั้ง รองลงมาร้อยละ 35.0 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคในไก่ไข่ตามโปรแกรมที่กำหนด

การจัดทำประวัติไก่ไข่ เกษตรกรร้อยละ 47.5 มีการบันทึกประวัติไก่ไข่เป็นบางครั้ง บางโอกาส รองลงมาร้อยละ 37.5 มีการบันทึกประวัติไก่ไข่สม่ำเสมอ ที่เหลือร้อยละ 15.0 ไม่มีการบันทึกประวัติไก่ไข่

ตารางที่ 4.5 การจัดการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่

กิจกรรม	ปฏิบัติ		ลำดับ
	จำนวน	ร้อยละ	
1 มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคหน้าโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่	53	66.2	7
2 มีรั้วรอบขอบชิดและมีตาข่ายกันแมลง นก หนู	80	100	1
3 มีโรงสำหรับเก็บอาหารไก่ไข่	78	97.5	3
4 ทำความสะอาดรางน้ำรางอาหารทุกวัน	79	98.8	2
5 ดูแลความสะอาดและการถ่ายเทอากาศภายในโรงเรือน	67	83.8	6
6 ตรวจเช็คคุณภาพของไก่ไข่ทุกวัน	67	83.8	6
7 คัดแยกไก่ป่วยพิการอ่อนแอ ไก่ไม่ไข่	67	83.8	6
8 มีจุดทำลายซากสัตว์	77	96.2	4
9 ให้ไก่ไข่ได้รับแสงสว่างสม่ำเสมอวันละ 16-17 ชั่วโมง	68	85.0	5
10 ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์มเด็ดขาด	68	85.0	5

จากตารางที่ 4.5 พบว่าการจัดการฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีการปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. มีรั้วรอบขอบชิดและมีตาข่ายกันแมลง นก หนู ร้อยละ 100.0
2. ทำความสะอาดรางน้ำรางอาหารทุกวัน ร้อยละ 98.8
3. มีโรงสำหรับเก็บอาหารไก่ไข่ ร้อยละ 97.5
4. มีจุดทำลายซากสัตว์ ร้อยละ 96.2
5. ให้ไก่ไข่ได้รับแสงสว่างสม่ำเสมอวันละ 16-17 ชั่วโมง และมีการห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์มเด็ดขาด ร้อยละ 85.0
6. ดูแลความสะอาดและการถ่ายเทอากาศภายในโรงเรือน ตรวจเช็คคุณภาพของไก่ไข่ทุกวันและ มีการคัดแยกไก่ป่วยพิการอ่อนแอ ไก่ไม่ไข่ ออกจากฝูง ร้อยละ 83.8
7. มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคหน้าโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่ ร้อยละ 66.2

ตารางที่ 4.6 แหล่งจำหน่ายไข่ไก่

N = 80

แหล่งจำหน่ายไข่ไก่			
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
1. จำหน่ายไข่ให้แก่อกลุ่มเพื่อไปจำหน่าย	53	66.2	2
2. จำหน่ายในตลาดสด	2	2.5	4
3. แม่ค้าหรือตัวแทนมารับซื้อถึงบ้าน	25	31.2	3
4. จำหน่ายให้เพื่อนบ้านใกล้เคียง	80	100.0	1

จากตารางที่ 4.6 พบว่าแหล่งจำหน่ายไข่ไก่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีการจำหน่ายไข่ไก่จากแหล่งต่างๆ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. จำหน่ายไข่ไก่ให้เพื่อนบ้านใกล้เคียง ร้อยละ 100.0
2. จำหน่ายไข่ไก่ให้แก่อกลุ่มเพื่อไปจำหน่าย ร้อยละ 66.2
3. จำหน่ายให้แม่ค้าหรือตัวแทนมารับซื้อถึงบ้าน ร้อยละ 31.2
4. จำหน่ายในตลาดสด ร้อยละ 2.5

ตอนที่ 1.3 ความคิดเห็นความพึงพอใจด้านการบริหารกลุ่มและประโยชน์ที่ได้รับ

1.3.1 ความคิดเห็นในการบริหารงานกลุ่ม

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นในการบริหารงานกลุ่ม

การบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)							ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
ผู้นำกลุ่มมีความพร้อมในการทำงานเป็นกลุ่ม	1 (1.2)	51 (63.8)	28 (35.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.66	0.50	มาก
กลุ่มมีการทำงานอย่างมีระบบสามารถตรวจสอบได้	1 (1.2)	50 (62.5)	29 (36.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.65	0.51	มาก
สมาชิกมีส่วนในการแต่งตั้งคณะกรรมการ	13 (16.2)	40 (50.0)	27 (33.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.83	0.69	มาก
กลุ่มให้บริการสมาชิกอย่างเพียงพอ	1 (1.2)	38 (47.6)	41 (51.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.50	0.53	มาก
กลุ่มมีการแจ้งข่าวสารให้สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	1 (1.2)	50 (62.5)	27 (38.8)	2 (2.5)	0 (0.0)	3.63	0.56	มาก
กลุ่มมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ	13 (16.2)	36 (45.0)	30 (37.6)	1 (1.2)	0 (0.0)	3.76	0.73	มาก
กลุ่มมีการจัดทำข้อมูลของสมาชิกทุกราย	1 (1.2)	39 (48.8)	40 (50.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.51	0.53	มาก
กลุ่มมีการประชุมสม่ำเสมอ	1 (1.2)	12 (15.0)	39 (48.8)	28 (35.0)	0 (0.0)	2.83	0.73	ปานกลาง
กลุ่มให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหา	13 (16.2)	1 (1.2)	66 (82.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.34	0.75	ปานกลาง
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของกลุ่ม	12 (15.0)	13 (16.2)	43 (53.8)	12 (15.0)	0 (0.0)	3.31	0.91	ปานกลาง
ความเหมาะสมในกิจกรรมของกลุ่ม	12 (15.0)	14 (17.5)	42 (52.5)	12 (15.0)	0 (0.0)	3.33	0.91	ปานกลาง
ความเหมาะสมในทรัพยากรเงินทุนของกลุ่ม	13 (16.2)	41 (51.2)	26 (32.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	2.84	0.68	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การบริหารงาน	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)							ความหมาย
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง	
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด		เบน	
							มาตรฐาน	
ความเหมาะสมในกฎระเบียบ ของกลุ่ม	0 (15.0)	13 (15.0)	67 (15.0)	0 (15.0)	0 (15.0)	3.16	0.37	ปานกลาง
ความเหมาะสมในทิศทาง แผนงานของกลุ่ม	12 (15.0)	13 (16.2)	54 (67.6)	1 (1.2)	0 (0.0)	3.45	0.76	มาก
รวม						3.41	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าความคิดเห็นในการบริหารงานกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่
ในอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ดังนี้

เกษตรกรมีความคิดเห็นในการบริหารงานกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นในการบริหารกลุ่มในระดับมาก มีจำนวน 8 ข้อ คือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย=3.83) กลุ่ม มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย=3.76) ที่ผู้นำกลุ่มมีความพร้อมในการทำงานเพื่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย=3.66) กลุ่มมีการทำงานอย่างมีระบบสามารถตรวจสอบได้ (ค่าเฉลี่ย=3.65) กลุ่มมีการ แจ้งข่าวสารให้สมาชิก (ค่าเฉลี่ย=3.63) กลุ่มมีการจัดทำข้อมูลให้สมาชิกทราบ (ค่าเฉลี่ย=3.51) กลุ่มให้บริการสมาชิกอย่างเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย=3.50) ความเหมาะสมในทิศทางแผนงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย=3.45) ตามลำดับ เกษตรกรมีความคิดเห็นในการบริหารงานกลุ่มในระดับปานกลาง มีจำนวน 6 ข้อ คือ กลุ่มให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหา (ค่าเฉลี่ย=3.34) ความเหมาะสมในกิจกรรมของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย=3.33) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย=3.31) ความเหมาะสมในกฎระเบียบของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย=3.16) ความเหมาะสมในทรัพยากรเงินทุนของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย=2.84) และกลุ่มมีการประชุมสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย=2.83) ตามลำดับ

1.3.2 ความพึงพอใจในภาพรวม

ตารางที่ 4.8 ความพึงพอใจในภาพรวมของการบริหารงานกลุ่ม

แหล่งข่าวสาร	ระดับความพึงพอใจ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ความพึงพอใจในการบริหารกลุ่ม	0 (0.0)	67 (83.8)	13 (16.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.84	0.37	มาก
ประโยชน์ที่ได้รับจากการรวมกลุ่ม	12 (15.0)	38 (47.5)	30 (37.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	3.78	0.69	มาก
รวม						3.81	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าความพึงพอใจด้านการบริหารกลุ่มและประโยชน์ที่ได้รับของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ดังนี้

เกษตรกรมีความพึงพอใจด้านการบริหารกลุ่มและประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในการบริหารงานของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก คือความพึงพอใจในการบริหารกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย=3.84) และเกษตรกรได้รับประโยชน์ประโยชน์จากการรวมกลุ่ม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.78) ตามลำดับ

ตอนที่ 1.4 สภาพปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร

1.4.1 ด้านการเลี้ยงไก่ไข่

1) ปัญหา คือ อากาศร้อนทำให้ไก่เครียด มีผลทำให้ไข่ลด อาหารสัตว์และพันธุ์ไก่ มีราคาแพงทำให้มีต้นทุนสูง มูลไก่มีกลิ่นเหม็นรบกวนสุขภาพไก่และคนเลี้ยงรวมทั้งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน ฟาร์มไก่ยังไม่ได้มาตรฐานของกรมปศุสัตว์

2) ข้อเสนอแนะ คือ มีพัฒมเพิ่มความเย็นหรือสร้างคอกบนบ่อปลา ให้วิตามินไก่เพื่อลดความเครียด หาวัดอุทิดบในพื้นที เช่น ปลุกข้าวโพดเพื่อนำไปผสมอาหารใช้เอง รวมกลุ่มหลายๆ กลุ่มและซื้อพันธุ์ไก่ไข่พร้อมๆกัน เป็นจำนวนมากจนได้ราคาถูกลงกว่า หมั่นเก็บกวาดมูลไก่เพื่อนำไปทำปุ๋ย หรือล้างลงบ่อปลา กรมปศุสัตว์จัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตร มาตรฐานฟาร์มไก่ไข่

1.4.2 ด้านการจัดบันทึกข้อมูล

- 1) ปัญหา คือ เนื่องจากเกษตรกรมีอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักทำให้การจัดบันทึกข้อมูลไม่ค่อยต่อเนื่องและครอบคลุม
- 2) ข้อเสนอแนะ คือ สร้างจิตสำนึกให้มินิสมัครการจดบันทึก เช่น มีการให้รางวัลสำหรับเกษตรกรที่มีการจดบันทึกอย่างต่อเนื่องและมีระบบ

1.4.3 ด้านแหล่งเงินทุน

- 1) ปัญหา คือ ขาดแคลนแหล่งเงินทุนในการพัฒนาระบบการเลี้ยงที่มีประสิทธิภาพ
- 2) ข้อเสนอแนะ คือ จัดทะเบียนเป็นกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชนเพื่อขอรับบริการจากแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำและจัดทำโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4.4 ด้านการตลาด

- 1) ปัญหา คือ ราคาไข่ไก่แปรปรวนไม่แน่นอน ทำให้ผู้ราคากับพ่อค้ารายใหญ่ไม่ได้
- 2) ข้อเสนอแนะ คือ ตั้งราคาประกันเน้นประชาสัมพันธ์ในเรื่องไข่ไก่สดเป็นไข่ไก่ของชุมชนหรือแปรรูปไข่ไก่ในช่วงไข่ไก่ล้นตลาด

1.4.5 ด้านการบริหารกลุ่ม

- 1) ปัญหา คือ สมาชิกบางคนไม่ให้ความสำคัญเอาแต่ผลประโยชน์อย่างเดียว
- 2) ข้อเสนอแนะ คือ สร้างจิตสำนึกให้สมาชิกมีความเสียสละ รับผิดชอบ และนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

2. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

ตอนที่ 2.1 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งสูง ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม ดังนี้

2.1.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งสูง เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี 2553 โดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งสูง ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีสมาชิกเริ่มก่อตั้งจำนวน 18 คนปัจจุบันมี 14 คน ที่ตั้งกลุ่มตั้งอยู่เลขที่ 12 หมู่ 4 ตำบลงอบอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

2.1.2 การดำเนินงานของกลุ่ม

- 1) มีโครงสร้างการบริหารกลุ่มประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกลุ่ม มีอาสาปศุสัตว์เป็นรองประธาน มีเลขา มีปฏิคม มีคณะกรรมการฝ่ายจำหน่ายไข่ ฝ่ายอาหารสัตว์
- 2) มีกฎระเบียบของกลุ่ม 5 ข้อ คือ
 1. ไว้ใจซึ่งกันและกัน
 2. รับผิดชอบงานร่วมกัน
 3. มีความซื่อสัตย์
 4. ยอมรับผลประโยชน์ร่วมกัน
 5. สมาชิกศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา
- 3) วัตถุประสงค์ของกลุ่ม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตไข่ไก่แก่คนในชุมชนและส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ เป็นรายได้เสริมกิจกรรมกลุ่ม

ภาพที่ 4.1 สาธิตการทำอาหารหมัก

- 4) กิจกรรมของกลุ่ม กลุ่มมีการนัดหมายรณรงค์ทำความสะอาดโรงเรือน และทำวัคซีนไก่พร้อมกัน
- 5) ทรัพยากร/เงินทุนของกลุ่ม ใช้เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเป็นเงิน 70,000 บาท
- 6) กฎกติกาของกลุ่ม สมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมกลุ่มทุกครั้ง หากขาดเกิน 3 ครั้ง จะต้องถูกปรับเป็นเงินครั้งละ 100 บาท

7) สวัสดิการของกลุ่ม จัดตั้งกองทุนยาสัตว์ให้บริการแก่สมาชิกในราคาถูกกว่าท้องตลาด กลุ่มรับซื้อไข่ไก่จากสมาชิกในราคาประกัน มีการปันผลให้สมาชิกทุกเดือน มีอาสาปศุสัตว์ดูแลสุขภาพสัตว์ประจำกลุ่ม ให้การสนับสนุนไข่ไก่เป็นอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานของสมาชิกกลุ่มเป็นประจำทุกปี

8) การสนับสนุนกลุ่มโดยหน่วยงานองค์กรต่างๆ ได้รับสนับสนุนจากปัจจัยการผลิต เช่น กรงตับ พันธุ์ไข่ไก่ อาหารสัตว์ เวชภัณฑ์ยาถ่ายและวิตามินจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่านและได้รับงบประมาณการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไข่ไก่จากหน่วยงาน หน่วยทหารพัฒนาเคลื่อนที่อำเภอปัว ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทุ่งช้าง และองค์การบริหารส่วนตำบลงอบ

ภาพที่ 4.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

2.1.3 ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

1) ปัจจัยภายนอก (โอกาส) คือได้รับสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน หน่วยทหารพัฒนาเคลื่อนที่อำเภอปัว ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทุ่งช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลงอบ และความต้องการไข่ไก่ในชุมชนยังมีมาก รวมทั้งเป็นพื้นที่ติดชายแดนประเทศลาวสามารถจำหน่ายไข่ไก่ไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้

2) ปัจจัยอุปสรรค เนื่องจากราคาอาหารสัตว์แพงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง มีผลต่อการแบ่งผลกำไรทำให้สมาชิกเกิดความท้อ

2.1.4 ข้อดี ข้อด้อยของกลุ่ม (ปัจจัยภายใน)

1) ข้อดีของกลุ่ม สมาชิกมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งสามารถเรียนรู้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จ ประธานกลุ่มเป็นผู้นำหมู่บ้านทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง จนได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดกลุ่มเกษตรกรดีเด่นสาขาการเลี้ยงสัตว์ ระดับจังหวัด ประจำปี 2555

ภาพที่ 4.3 รับรางวัลกลุ่มเกษตรกรดีเด่น

2) ข้อด้อยของกลุ่ม สมาชิกมุ่งเรื่องผลประโยชน์มากเกินไป

2.1.5 ข้อเสนอแนะ

1) ต่อสมาชิกกลุ่ม สมาชิกต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2) ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานควรจัดให้มีการประกวดกลุ่มเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิก มีการออกร้านจำหน่ายไข่ไก่ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมและศึกษาดูงานจากฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จ

2.1.6 ทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม

1) ด้านการบริหารกลุ่ม มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน มีการหาทุนเพิ่ม รับสมาชิกใหม่เพิ่ม ลดต้นทุนอาหารสัตว์ เช่น รมรงค์ให้สมาชิกปลูกข้าวโพดเพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์

2) ด้านการตลาด ขยายตลาดไปยังประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาการแปรรูปไข่ไก่เพื่อให้เก็บไว้ได้นาน

ตอนที่ 2.2 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งช้าง ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม ดังนี้

2.2.1 สภาพทั่วไปของกลุ่ม กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งช้าง เริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2553 ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 29 หมู่ที่ 2 ต.ทุ่งช้าง อ.ทุ่งช้าง จังหวัดน่าน โดยเกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีสมาชิกเริ่มก่อตั้งมี 25 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 26 คน

2.2.2 การดำเนินงานของกลุ่ม

1) มีโครงสร้างบริหารกลุ่มประกอบด้วย อาสาปศุสัตว์เป็นประธานกลุ่มมี รองประธาน เจริญญิก ประชาสัมพันธ์ เลขา และกรรมการฝ่ายการตลาด มีกำนันตำบลทุ่งช้าง เป็น ที่ปรึกษากลุ่ม

ภาพที่ 4.4 ศึกษาดูงาน

2) กฎระเบียบของกลุ่ม สมาชิกต้องมาทำความสะอาดบริเวณคอกเลี้ยงไก่ไข่ ให้สะอาดอยู่เสมอ มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างน้อย 2 เดือน/ครั้ง

3) วัตถุประสงค์ของกลุ่ม เพื่อส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เพื่อเป็นรายได้เสริมแก่สมาชิก เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่แก่ผู้สนใจทั่วไป

4) กิจกรรมของกลุ่ม กลุ่มมีการบริจาคมูลไก่เดือนละ 2 กระสอบ เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้ของกลุ่ม

5) ทรัพยากรแหล่งเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนจำนวน 50,000 บาท

6) กฎกติกาของกลุ่ม สมาชิกทุกคนต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง

7) สวัสดิการของกลุ่ม มีการปันผลทุกสิ้นปีแก่สมาชิก กลุ่มมีอาสาปศุสัตว์ คอยดูแลสุขภาพสัตว์และประสานเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ นำสมาชิกศึกษาดูงานในฟาร์มที่ประสบผลสำเร็จ สนับสนุนให้สมาชิกมีการพัฒนาฟาร์มเพื่อขอรับรองมาตรฐานฟาร์มจากกรมปศุสัตว์

8) การสนับสนุนกลุ่มโดยหน่วยงาน ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากงบประมาณจังหวัด ได้รับสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำจากสหกรณ์การเกษตรอำเภอทุ่งช้าง

ภาพที่ 4.5 ไข่ไก่ของชุมชน

2.2.3 ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

- 1) ปัจจัยภายนอก(โอกาส) กลุ่มมีที่ตั้งใกล้แนวชายแดน สามารถขยายตลาดไข่ไก่ไปยังต่างประเทศได้ และกลุ่มได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทุกภาคส่วนราชการ
- 2) อุปสรรค ต้นทุนราคาอาหารสัตว์สูง

2.2.4 ข้อดีข้อด้อยของกลุ่ม

- 1) ข้อดีของกลุ่ม สมาชิกมีความรักและสามัคคีกัน
- 2) ข้อด้อยของกลุ่ม ขาดการจัดทำบัญชีของกลุ่ม

2.2.5 ข้อเสนอแนะ

- 1) ต่อสมาชิกกลุ่ม ควรให้สมาชิกเพิ่มทุน และมีผู้จัดทำบัญชีที่มีความซื่อสัตย์

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการกระตุ้นเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ แก่สมาชิกควรจัดให้มีการประกวดกลุ่มเกษตรกรดีเด่นอย่างต่อเนื่องทุกปี ให้หน่วยงานปศุสัตว์ สนับสนุน วัคซีน ในไก่ทุกชนิด

2.2.6 ทิศทางการดำเนินการของกลุ่ม

- 1) ด้านการบริหารกลุ่ม จัดหาสมาชิกที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการจัดทำบัญชี เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและยั่งยืน เปิดรับสมัครสมาชิกเพิ่ม จัดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- 2) ด้านการตลาด วางแผนขยายตลาดไข่ไก่ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนา รูปแบบบรรจุภัณฑ์ไข่ไก่จำหน่าย

ตอนที่ 2.3 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านวังผา ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม ดังนี้

2.3.1 สภาพทั่วไปของกลุ่ม

กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่บ้านวังผา ตั้งอยู่เลขที่ 46 ม.7 ต.และ อ.ทุ่งช้าง จ.น่าน เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2553 โดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านวังผา ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 15 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 20 คน

2.3.2 การดำเนินงานของกลุ่ม

- 1) มีโครงสร้างการบริหารกลุ่มประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการ และประชาสัมพันธ์
- 2) กฎระเบียบกลุ่มคือสมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง หากขาดประชุมเกิน 2 ครั้งจะต้องเสียค่าปรับครั้งละ 100 บาท
- 3) วัตถุประสงค์ของกลุ่ม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่ของชุมชน เพื่อเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร เพื่อให้คนในชุมชนได้บริโภคไข่ไก่สด
- 4) กิจกรรมของกลุ่ม มีการนัดหมายร่วมกันผสมอาหารสัตว์ใช้เองและนัดหมายทำวัคซีนไก่พร้อมกัน

ภาพที่ 4.6 ผสมอาหารไก่ไข่

- 5) ทรัพยากร/แหล่งเงินทุนของกลุ่ม ใช้เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเป็นเงิน 50,000 บาท
- 6) กฎ กติกา ของกลุ่ม คือ สมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมกลุ่มทุกครั้งและต้องรณรงค์ ทำวัคซีนไก่พร้อมกันทุกครั้ง
- 7) สวัสดิการของกลุ่ม มีการปันผลแก่สมาชิกทุกสิ้นปี มีการจัดตั้งกองทุนยาสัตว์ประจำกลุ่มเพื่อบริการแก่สมาชิกในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด รวมทั้งให้บริการจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์แก่สมาชิกกลุ่ม
- 8) การสนับสนุนกลุ่มโดยหน่วยงาน ได้รับสนับสนุนโรงผสมอาหารสัตว์จาก ที่ว่าการอำเภอทุ่งช้าง จัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่จากองค์การบริหารส่วนตำบลและ

ภาพที่ 4.7 สนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน

2.3.3 ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

- 1) ปัจจัยภายนอก (โอกาส) ความต้องการบริโภคไข่ไก่ในชุมชนมีมาก เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์คอยให้คำแนะนำอยู่เป็นประจำ
- 2) อุปสรรค ความเสี่ยงในการเกิดโรคในไก่ไข่มีสูง เนื่องจากที่ตั้งฟาร์มของสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน

2.3.4 ข้อดีข้อด้อยของกลุ่ม

- 1) ข้อดีของกลุ่ม คือสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเครือญาติ ทำให้มีการสามัคคีตกลงกันง่าย ประธานกลุ่มเป็นปราชญ์ชาวบ้านด้านการเลี้ยงสัตว์สามารถถ่ายทอดความรู้และเป็นตัวอย่างแก่สมาชิกได้
- 2) ข้อด้อย สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตร ทำให้การนัดหมายการประชุมค่อนข้างยากต้องหาเวลาว่างจริงๆ

2.3.5 ข้อเสนอแนะ

- 1) ต่อสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มต้องหมั่นศึกษาหาความรู้หรือเทคนิคต่างๆ ด้านการเลี้ยงไก่ไข่เพิ่มขึ้น
- 2) ต่อหน่วยงาน ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ

2.3.6 ทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม

1) ด้านการบริหารกลุ่ม คัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มทุก 2 ปี จัดหาสวัสดิการด้านอื่นๆ แก่สมาชิก เปิดรับสมัครสมาชิกใหม่เพิ่ม

2) ด้านการตลาด เนื่องจากในชุมชนยังมีความต้องการบริโภคไข่ไก่อยู่มาก ทำให้ไข่ไก่ของกลุ่มไม่พอจำหน่าย กลุ่มมีแนวความคิดที่จะเพิ่มจำนวนแม่พันธุ์ไข่ไก่ให้แก่มหาชิกเพื่อให้สามารถไข่ไก่จำหน่ายเพียงพอต่อการความต้องการของชุมชน

ภาพที่ 4.8 ตรวจเยี่ยมฟาร์มไข่ไก่ของสมาชิก

ตอนที่ 2.4 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งผึ่ง ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม ดังนี้

2.4.1 สภาพทั่วไปของกลุ่ม

กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งผึ่ง เริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2553 โดยการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งผึ่ง ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีสมาชิกเริ่มก่อตั้งจำนวน 10 คน ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 20 คน ตั้งอยู่เลขที่ 94/1 หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

2.4.2 การดำเนินงานของกลุ่ม

1) โครงสร้างการบริหารกลุ่มประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกลุ่ม รองประธาน เภรณญิก ประชาสัมพันธ์ และเลขากลุ่ม

2) กฎระเบียบของกลุ่ม คือ มีการประชุมกลุ่มหรือปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน 2 ครั้ง/เดือน

3) วัตถุประสงค์ของกลุ่ม เพื่อเพิ่มผลผลิตไข่ไก่สดให้มีไว้บริการในชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้เสริมให้แก่สมาชิกและผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากมูลไก่สำหรับบริการให้สมาชิกเป็นการลดต้นทุนการปลูกพืช

4) กิจกรรมของกลุ่ม คือ มีการนัดหมาย รณรงค์ ทำความสะอาดบริเวณฟาร์มร่วมกันเดือนละ 1 ครั้ง

ภาพที่ 4.9 ไข่ไก่สดจากฟาร์ม

5) ทรัพยากรเงินทุนของกลุ่ม คือ ใช้เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเป็นเงิน 40,000 บาท

6) กฎกติกาของกลุ่ม คือ สมาชิกที่ขาดการประชุมเกิน 2 ครั้ง ครั้งต่อไปต้องเสียค่าปรับเป็นเงิน 100 บาท

7) สวัสดิการของกลุ่ม คือ จัดตั้งกองทุนยาจำหน่ายให้กับสมาชิกในราคาถูก มีอาสาปศุสัตว์เป็นผู้ดูแลสุขภาพสัตว์ มีการปันผลคืนแก่สมาชิกทุกสิ้นปี

8) การสนับสนุนโดยหน่วยงานองค์กรต่างๆ โดยขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตไข่ไก่ เช่น พันธุ์ไก่ไข่ อาหารสัตว์ เวชภัณฑ์ ยาถ่ายพยาธิและวิตามินและสหกรณ์การเกษตรอำเภอทุ่งช้างสนับสนุนเงินทุนกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นเงิน 500,000 บาท

2.4.2 ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

- 1) ปัจจัยสนับสนุน (โอกาส) กลุ่มได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่านและได้รับการกู้ยืมเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำจากสหกรณ์การเกษตรอำเภอทุ่งช้าง
- 2) ปัจจัยอุปสรรค สมาชิกบางคนไม่เข้าใจการทำงานระบบกลุ่มจึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ

2.4.3 ข้อดี ข้อด้อยของกลุ่ม

- 1) ข้อดี (จุดแข็ง) คือ สมาชิกภายในกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน จึงมีความสามัคคีภายในกลุ่มค่อนข้างสูง
- 2) ข้อด้อย (จุดอ่อน) คือ สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ในการประชุมกลุ่มต้องนัดให้ตรงเวลาว่างจริงๆ หรือต้องประชุมในช่วงหลังเลิกงาน

2.4.3 ข้อเสนอแนะ

- 1) ต่อสมาชิกกลุ่ม คือ สมาชิกต้องมีการพัฒนาความรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่อย่างต่อเนื่อง
- 2) ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานกรมปศุสัตว์ควรจัดให้มีการฝึกอบรมและศึกษาดูงานจากฟาร์มไก่ไข่ที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิกด้านการเลี้ยงไก่ไข่

2.4.4 ทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม

- 1) ด้านการบริหารกลุ่ม เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สมาชิกและการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่องกลุ่มมีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มทุก 2 ปี มีการรับสมัครสมาชิกเพิ่ม สนับสนุนให้สมาชิกพัฒนาฟาร์มเพื่อขอตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่จากกรมปศุสัตว์
- 2) ด้านการตลาด พัฒนาให้เป็นไข่ไก่อินทรีย์โดยใช้สมุนไพรพื้นบ้าน

ภาพที่ 4.10 แหล่งจำหน่ายไม้ไผ่

